

Plymouth, Pa. 26 Liepos.

„Vienybės“ 25-me numeryje, isz 21 Birzelio, tapo apskelbti rinkimai centralizsko komiteto, kursai sudavadytu musų knygas ir kitką ant busenczios Paryžiaus visasvietinės parodos. Apskelbta buvo, kad balsavimai nesitestu ilgiaus kaip iki 1 Rugpjucio, per kurį tai laiką ir draugystės ant susirinkimų galėjo apspręsti ir nutarti kokius kandidatus statyti ir už ką balsuoti. Pagal aukavusius, balsų į laikraszczių redakcijas tapo prisiusta labai mažai dar. Balsavimas ilgiaus neturētu testisi kaip iki pažymėto laiko, nes augszcziensis jau laikas, kad toksai komitetas pradētu savo darbą, nes per ilgą balsavimą nenusitestu viskas per toli ir dėlto paskui nesuspētu atlikti savo darbo.

Kandidatai yra apgarsinti. Aukavusieji teiks iszreiksztis savo nūmones ir prisiusti balsus, kurie dar nebalsavo, kad įsekantį num. „Vienybės“ 31, galėtų apskelbti skaitlius balsų bei koks kandidatas ir ant kokio urėdo yra iszrinktas.

Perstatytieji kandidatai, mums rodosi, yra atsakanti ir prideranziai atliks savo uždutes dėlei gerovės brolių, tautos ir tėvynės.

Aukos parodai

- Isz Braddock, Pa.
- F. Bubulis -25
 - A. Rutkauskas -25
 - A. Lukoszius -50
 - J. Glupsza -25
 - P. Rumczik -10
 - J. Rumczik -10
 - S. Rumczik -10
 - U. Rumczikiene -5
 - M. Rukas -10
 - J. Jekaitis -10
 - K. Dukauskis -25
 - J. Mickus -25
 - K. Jokubaitis -5
 - S. Mancauskis -10
 - F. Mickus -5

- S. Mickus -5
 - T. Budrius -10
 - M. Pollok -10
 - P. Tamaszauckas -25
 - J. Baniulis -5
 - A. Paulauckas -5
 - J. Usiackas -25
 - J. Nauronis -15
 - F. Dziaugis -25
 - U. Juszka -10
 - K. Benulaitis -5
 - J. Aczas -10
 - Isz Wilmerding, Pa.
 - F. Dulskis -75
 - I. Szimkeviczius -75
 - A. Markunas -75
 - M. Maczionis -75
 - A. Miszkinis -75
 - A. Barnataviczius 1-
 - J. Pukas -25
 - F. Ardmaviczius -25
 - F. Kairuksztis -25
 - J. Balczionas -25
 - V. Vaina -25
 - M. Poszкус -50
 - T. Tamuliaviczius -25
 - J. Viktoris -25
 - M. Murauckas -10
 - P. Barnatonis -5
 - J. Petronis -25
 - J. Nagineviczius -25
 - V. Pukas -50
 - Isz Pittston, Pa.
 - A. Zdanaviczia -25
 - L. Jonika -25
 - S. Dargis -25
 - A. Gureviczius -50
 - J. Brundza Mt. Carmel, Pa. -25
 - J. Szunskis Brooklyn, N.Y. -25
- Buvo \$251,33
Labu \$265,23
J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

- Isz Wilmerding, Pa.
- F. Dulskis -25
 - I. Szimkeviczius -25
 - A. Morkunas -25
 - M. Maczionis -25
 - A. Miszkinis -25
 - A. Barnataviczius -50
 - J. Pukas -35
 - F. Ardmaviczius -25
 - F. Kairuksztis -25
 - M. Poszкус -25
 - J. Brundza, Mt. Carmel, Pa. -25
- Buvo \$58,85
Labu \$61,95
Redakcija.

Isz Prusu Lietuvos.

„Byrutės“ draugystė neįstengdama nieko svarbesnio atlikti dėlei tautos, parengia bent pasilinksminimus, ant kurių visgi susirenka szaunas skaitlius lietuvių o ir vokiečių. Priesz Jonines, vakare, susirinko arti 600 žmonių ant Rambynkalnio deginti Raganą. Tilzės lietuviai vardan „Byrutės“, ant garlaivio nuplauke nusigabendami ir bengaliszkų ugnių. Susirinkusieji dainūdami lietuvisz kas dainas užsiliko iki isznaktų. Mieloji valdzia lygiai budejo; pirmesniūse metūse atsilvildavo tiktai vienas žandaras, o szį metą buvo jau net trys. Kitą metą gal atitrauks jau koks regimentas kareivių! Ką tu su lietuviais? Uzdainavus lietuviszką dainą gali sugriauti Vokietiją!

Nedėlioje, 25 Berzelio, tapo szvēsta vasarinė „Byrutės“ szventė Tilzeje, Jokūbinės darže su koncertu, dainoms ir teatru „Isziilgimas paveldėtojo“, kuris buvo jau žiemoje perstatytas. Dainų buvo padainūta 12; 4 darže o 8 salėje.

Apart vietinių lietuvių ir vokiečių, buvo atvykusių ir isz Didziosios Lietuvos keletas daktarų bei studentų. Tarp dainininkų buvo 10 vyrų ir 25 žiuponaitės. Dainos didei susirinkusiems patiko ir linksmesnes turėjo buti atkartojamos. Gailu tiktai, kad szventės komitetas szį kartą teip mažai priėmė liet. kompozicijų, nors tujų atsirado ir naujų keletas, kaipo tai „Nemuno Vilnys“ labai gražus valcas, „Bum-czik-czik“ mozuras bei „Lepunėlė“ polka-mazurka, sudėstytos Dr. V. Kudirkos. Rodosi reikėtu pirmiaus savaisės užimti o trukumą iszpildyti su svetimoms. — Kad visame palinksminti lietuvisz „Byrutės“ draugystė plaukė su garlaiviu 9 Liepos į Jūdkrantį (Schwarzort) ant Kopkalnių, prie Baltjurių.

Per Jonines buvo susirinkimas „Lietuviszkos Skyrymo Draugystės“ Pilkainio ir Ragainės pavietų, Budvieciūse. Draugystės virszininkas p. J. Vanagaitis prakalbėjęs į susirinkusius nurodė spēką susivienyimo lietuvių, su kuria tiktai galima atjieszkoti savo tiesas. Nurodė reikalą politikos laikytisi, nū kurios sziandien viskas paeina; kas sziandien tvirtai politikoje stovi, tasai ir gerovę atjauczia. Žmogus turi pats apie savo gerovę rupintis, nes apie tai nepasirupins nei ponai, nei valdininkai, ir reikalauti lygių tiesų, kurios kiekvienam pripūla kaipo žmogui, o ne lūmoms. P. Lekszas kalbėjo apie augimą lietuviszkų draugyszczių ir ką jos jau atsiekę yra. P. Žalinskis aiskino „Skyrymo Draugystės“ mierius ir ragino visus darbūtisi dėlei savo tautos bei kalbos. Ant galo tapo perstatytas laiszkas p. Lapino isz Tilzės, kursai negalėdamas pributi ant susirinkimo savo prakalbą prisiuntė rasztu. Paskui prisiraszius nemenkam skaitliui draugų susirinkimas tapo užbaigtas.

Szilokarcziamoje teipgi per Jonines buvo lietuvių susirinkimas dėlei naujai rengiamos mokyklos, kurioje mokintų mokintojus lietuviszškai, kurie paskiaus galėtų lietuvių vaikus lietuviszškai pamokinti. Kur tą mokyklą statyti, negal pasidalinti; klaipėdiszkiei nori Klaipėdoje kaip kad užmanė ir valdzia, priekuliszkiei Priekulėje o szilokarcziamiszkiei — Szilokarcziamoje. Vokiszki konzervatyvai tame varo intrigas ir nori kad toji mokykla butų Szilokarcziamoje kur, galima sakyti, nėra lietuvių o tiktai vieni vokiečiai. Jie yra apsiėmę viską gaiszinti ir tėti, kad galiausiai besivarzant nieks isz tos mokyklos ne butų. Szilokarcziamos apielinkės lietuviai nori kad butų Szilokarcziamo-

je toji mokykla, nes tūmi pa-
bringtu ir daugiau reikalau-
tusi maisto mokintiniams.
Priekuliskiai su klaipėdisz
kiais reikalauja, kad mokykla
butų statoma ten, kur aplin-
kiniai gyventojai lietuviszkai
kalba. Kas isz tos mokyklos
iszeis — pamatysime.

Teip tai szimet praėjo Jo-
ninė — kitasyk teip nebuda-
vo. Dr. Tezner'is isz Leipci-
go užmanė pastatyti pamin-
klą musų poetui, Kristijonui
Donelaicziui ant Rambynkal-
nio. Tuli lietuviai buvo už
manę padaryti ekskursija (isz-
vaziavimą) su garlaiviu į Sma-
lininkus ir atlikusį užpelną
ant paminklo paszvesti. Bet
tame kilo nesutarimai ir nieko
isz to neiszėjo. Nelikus Do-
nelaiczio jokiam paveikslui,
užmanyta paminklą pastatyti
paveiksle lietuvaite skambi-
nanczios ant kanklių su para-
szu „Meto laikai“ iszversto į
lotyniszka bei vokiszka kalbą.
Gera! butų kad tūmi pamin-
klu užsiimtu „Byrutės“ drau-
gystė arba susitvertu tam tik-
ras komitetas rinkimui aukų
ant tojo paminklo. Viduti-
niam paminklui reikės į 5000
markių menkiausiai. Done-
laiczio rasztai tarpe Prusų lie-
tuvų (abelnai ir visų ukinin-
kų) retai kur pažįstami ir nie-
kas nesirupina apie jų pas-
kleidimą, praplatinimą. „Au-
szra“ arba „Nauja Lietuvisz-
ka Ceitunga“ galėtu savo prie-
dūs „Namų Prietelyje“ arba
„Kaimyne“ talpinti Donelai-
czio poeziją, teip atspausti į
knygą ir paskleisti tarp žmo-
nių. Dar daug vandens Ne-
munu nutėkės, kol tūdvi „cei-
tungukės“ pradės talpinti ge-
resnius rasztus vietoje „Ti-
taus“ ir kitų. „Tilžės Kelei-
vis“ nors ant lietuvių suvokie-
cziaavimo, vokiecziams paklu-
snumo, dirbąs, talpina jau ge-
resnius priedus, apart miszių,
kaipo tai „Tilžės Miesto Nu-
sidavimai“ kur apraszo didei
akyvus atsitikimus ir sukelia

žmoguje klausimus, dėlko teip
tapo, kas tą visą padarė, ko-
dėl sziantdien esame laisvesni
negu pirm 50 metų. Rodosi
neturėtu dūtis „Auszra“ su
„Naujaja“ „Keleiviui“ prasi-
silenkti.

Valdžiai užgynus Dr. Brū-
ziui gydyti ligonius, tiejie jo
labai pasigenda. E. Marty-
naitis isz Galbrasczių, sergen-
tis nugarkaulio smegenų dzių-
va gūdziasi už tai. Dr. Brū-
zis negali jo gelbėti nes vėl jį
gabentu į beprotnamį. Rodos
ant svieto nebus tokios val-
dzios kaip Vokietijos.

Vokiszki konzervatyvai bu-
vo užmanę p. Smalakį isz cie-
sorystės seimo iszmesti, nuro-
dydami, buk jis neteisingai
iszrinktas tapęs. Vienok sei-
mo komisija iszrado iszriuki-
mą p. Smalakio teisingu.

Nors musų „naujoji“ gana
sukasi, kad kas jei nepakisztu
akmens po ratu, neiszsisaugo-
jo. Vokiszku konzervatyvų
kapitonas, apginėjas Meyer'is
isz Tilžės apskundė nabagę už
jartinimą valdzios tūmi, buk
„N. L. C.“ rasziusi, kad mui-
tas ant pargabenamo szieno isz
Did. Lietuvos nepamėgstas
smiltynūse gyvenantiems uki-
ninkams. Sudas vienok „nau-
jaję“ nekalta iszrado dėl tojo
sakinio ir Meyer'is gavo užmo-
kėti sudo kasztus.

Did. Lietuvai pasirodę rau-
plės ir dėlto kiekvienas lietu-
vis ateinantis į Prusus ant il-
gesnio laiko yra perziurimas
nū daktarų, kad neatnesztu
rauplių diegų.

Pavasaryje buvo visūse ma-
zesniūse miesteliūse nulaiko-
mos gyvūlių parodos ir už ge-
resnės veislės arklius ir karves
dūdamos dovanos nū 20 iki
100 Liarkių. Tas yra dideliu
paragininimu laikyti geresnės
veislės gyvūlius.

Į Mazuczius, Galdapės pav.
tapo pargabenta ukiszkių ma-
szinių, kurias paskiaus su-
valtimis naktį nūgabena per
Visztyczio ežera į pakrasztį ir

tenais nuskandina, kurias pas-
kiaus anos pusės lietuviai ei-
dami neva maudytis arba žve-
joti dienoje gabenasi taises ant
kranto ir namon. Rubezinė
maskoliszka sargyba dieną ties
ežeru labai menka, ant pusan-
tros mylios ilgio stovi 4 sargai
tiktai, ir tokiu budu maszių
dalis bei gelezis padarynėmis
susizvejoja parubezinei uki-
ninkai. Pradzioje Berzelio
mėn. trys vyrai isz Mazuczių
gabeno gelezis į kitą pusę eže-
ro naktį skandyti; toje ke-
lionėje isztiko nemenkas vėjas
ir pakilusios bangos nuskan-
dino nabagus kartu su geleži-
mis. B.

Politiszkos žinios.

Amerika. Dėlei nereikalin-
gos ir nepasekmingos karės
Pilipinūse turėjo pasitraukti
nū vietos karės ministeris Al-
ger. Ant jo vietos tapo pa-
skirtas E. Root, garsus provi-
ninkas isz New York'o. Ar-
szitam naujam karės ministe-
riui seksis geriaus, pamatysi-
me. Priezasczių, kurių dėlei
buvo Algeris priverstas pasi-
traukti, negarsina prezidentas
nei jts pats, vienok supranta-
ma, kad dėlei nepasekmingu-
mo. Perveikimui pilipinie-
czijų prezidentas užmanė pa-
szaukti 10,000 liūsnorių, vie-
nok tiejie nelabai noriai ren-
kasi. Jau mėnesis laiko kaip
renka liūsnorius, opasidavė vos
3551 iki 21 dienos Liepos. Ki-
tą dieną pasidūda vienas liū-
snorys prie kokio pulko. Anti-
imperialistų (prieszininkų da-
bartinės karės) partija prie
verbavimo vietų mėto atsiszau-
kimus, kad niekas nepasidūtu
į kareivius nenorėdamas kėsti
visokius negerumus Pilipinūse.
Amerikoniszki reporteriai at-
siuntė pasigūdimą apie gen.
Otis'o uždėtą cenzurą, kuri ne-
daleidžia iszsiųsti teisingų ži-
nių isz Pilipinų. Mat gen.
Otis'as su roda prezidento įtai-
sė cenzurą, kad amerikiecziai

nedazinotu apie tikrą dalykų
stovį Pilipinūse ir nepareika-
lautu pasitraukimo prezidento
bei visos ministerijos dėlei be-
reikalingo žudymo amerikų
bei pilipinieczijų. Su raportais
gen. Otis'o nesutinka prane-
szimai reporterių bei sugrižu-
sių isz Pilipinų kareivių bei
apicierų, kurie prieszingai pa-
sakoja prieszais Otis'o padū-
damas žines, bei Washingtono
valdzių.

Pilipinūse dėlei perdidelio
lytaus tapo atskirta ameriko-
niszka kariauna nū centro Ma-
nilos; visi keliai ir tiltai tapo
supustyti per vandenį ir kitaip
dabar amerikoni nesusisiekia
kaip tiktai raiti kur pristaty-
mas visokių reikmenų karei-
viams yra teip apsunkintas,
kad vos apsigelbsti vien nū
bado. Teip dalykams esant
pilipiniecziai užpūlinėdami au-
merikonų nedūda jiems ra-
mumo ir taso kaip įmanydami
Pulkavi daktarai pareikalavo
daugiaus daktarų pagelbon,
nes neįstengia apveizėti ligo-
nių. 3000 ligonių yra paczio-
je Maniloje 1800 San Fernan-
do bei kitūse miesteliūse. Ma-
niloje nesutelpant į ligonbu-
czius kareiviams, 275 tapo pa-
talpinti privatiszkūse namūse.
Daktarai apgarsino, kad dau-
gelis kareivių, esanczių ant ru-
bezių užimtų vietų netinka
tarnystei ir turi būti palei-
dziami.

Kubiecziai vėlei atsiuntė pa-
siuntinius į Washington'ą pas
prezidentą reikaludami isz-
kraustymo amerikoniszkos ka-
riaunos isz Kubos. Ateinanti
rudenį kubiecziai rengiasi prie
rinkimo visų urėdninkų isz sa-
vo tarpo ir valdymo vadžias
keta paimti į savo rankas. Ar
Amerika tai jiems daleis, pa-
matysime.

Olandija. Santaikos kon-
ferencija galiausiai nutarė įves-
ti tarptautiszka sudą iszriszi-
mui nesutinkanczių szalių ir
negalinczių susitaikinti diplo-

matizku keliu. Į sudžias bus išrenkami žmonės nepriegulmingi. Pamatysime ar apsisistos karės dabar po santaikos susivaziavimui ir įsteigimui tarptautiszkų sudžių? Priegtam santaikos kongreso pasiuntiniai svarstė klausimą, kad paszalinti ekspliodūjančias medegas iš kariszkų įrankių, kaipo tai metimą iš orlaivių bombų, dėjimą į vandenį torpėdų, pakasimą minų bei ekspliodūjančių kanūlių ir szaudyklių kulku. Kad nemesti iš orlaivių bombų, visi ant to sutiko. Mat toks orlaivis gali užmesti bombą kartais ant paties caro arba karvedžio. Bet ant paszalavimo kitų zudanczių medegų nevisi sutiko. Amerikoniszkas delegatas Crozier, užmanė kad visai užginti vartojimą tokių ekspliodūjančių kulku ir tapo padūta ant balsų, kas tap su 17 balsų priesz 8 atmesta. Kad atmesti, balsavo: Danija, Graikija, Serbija, Portugalija, Kinai, Amerika ir Anglija, kuriūdvī balsavo tik dėlto, kad iš kalno žinojo, tą užmanymą atmesent. Kaip iki sziolei kulkos buvo vyriausiomis sūdzio mis iszriszimui tarptautiszkų nesutikimų, iszžudant milijonus žmonių, teip liko ir ant toliaus. Kuri vieszpatystė pristos ant to, kad visos pajegos ir milijonai yra vercziami lenktynėms ir slaptoms iszradimui baisiausių žudymui žmonių medegų. Tada taps paszalintos tokios medegos, kada suslėgtoji lūma susipras ir tą padarys.

Italija. Suv. Valstijoms atmetus Austrijos reikalavimą, kad atlyginti naszlėms, naszlaicziams bei sužeistiems Lattimere, lygus klausimas iszki lo dabar su Italija. Tallulah, Lousianoi farmerei pakorė 5 italus. Priezastis pakorimo kilo isz to, kad vienas italas susivaidyo su vietiniu daktaru, kuris su revolveriu norėjo

italą pabaidyti neziurėdamas ant to, kad tasai turėjo szaudyklę. Italas mirtinai daktarą paszovė. Aplinkiniai sugavę kaltininką bei dar 4 italus tūjaus pakorė. Italija pareikalavo atsakanczio nubaudimo anų korikų ir atlyginimo už nekaltus savo žmones. Ar atmes Suv. Valstijos ir szitą reikalą, parodys ateitė.

Prancuzija. Dreifuso pro va prasidės 7 Rugsėji. Valdžia parinko nepriegulmingus sūdzias, kurie teisingai viską isztirtu ir tikrūsius kaltininkus nubaustu. Nėra abejonės, kad vėlei kils sumysimai, nes eilėse kaltininkų stovi kariszki apicierai ir net generolai, kurie nemenkai turi savo szalininkų, kurie kerszjs sūdzioms ir valdziai visokiais budais. Kasacijos sudas suspendavojo sūdzį Grosjean isz Versailles ant dviejų mėnesių, kad tasai iszdavė vienam laikraszceiui dokumentus lytincziusi Dreifuso provos.

14 dieną szio mėn. prancuzai szventė szimt-deszimtines sukaktuves sugriovimo bastilijos arba pradzią didėsės revoliucijos, nū kurio tai laiko numetė despotiszką jungą, lygų dabartinio Maskolijos caro, uždėto ant sprando gyventojų. Toji revoliucija atsiliepė ant visos vakarinės Europos ir atneszė gausų vaisių žmonijai per dalyvavimą paczių žmonių valdžioje per iszrinkimą pasiuntinių, ko dar nėra Maskolijoi ir Turkijoi. Bet ateis laikas kada ir tų vieszpatysczių sugrius despotizmas ir rėdymosi valdzia iszpildys patys gyventojai o ne viena ypata.

Ispanija. Pasiprieszinus gyventojams prieszai naujai uždėdamus mokeszczius, tokie pasiprieszinimai randa vis platesnę dirvą. Miestūse Corunna is Betanzos norėjo uždėti mokesztį ant žuvų pardavėjų. Tiejie visi susirinkę sudegino

muitinyczią, burmistro namus bei keletos sanarių miesto rodos. Vietinė policija neįstengė įnirszusių nuramdyti ir turėjo buti paszaukta kariauna. Barcelionoje vėl užgimė sumysimai. Atkeliavus prancuziszkam admiralui Fournier, susirinko į 1000 žmonių ir su Prancuzijos veluku pryszakėje darė parodą szaukdami „tegyvūja revoliucija“.

Transvaalijus. Nesutikimai tarp Anglijos ir Transvaalijos nesimazina, bet didinasi. Anglijos kolonijų ministeris sako, kad Transvaalijos valdzia neva pritarianti Anglijos reikalavimui, kad nutęsti ilgiaus viską ir pasirengti ant karės.

Dalis darbu.

— *Huntington, Ark.* Prairie Creek Coal Co., viena isz ypatingiausių, iszpildė darbininkų reikalavimus įvesdama 8 valandų darbo laiką ir dienos algą moka po \$2,12½ ct. arba po 55 ct. nū tono neiszrinktų anglių bei pripažino ir uniją.

— *Wheeling, W. Va.* Tulose vietose yra stoka kalbakiškių. Koksą pareikalavimas yra labai didelis. Daugelyje vietų stato naujus peczius deginimui kokso.

— *Sharpsburg, Pa.* Straikieriai sugrįžo prie darbo, nes kompanijos pakėlė algas po 20 ct. ant dienos.

— *Sharon, Pa.* Straikieriai sugrįžo prie darbo už senąją algą nieko nelaimėję.

— *Pottsville, Pa.* Pottsville Iron & Steel Co. nedirbanti nū ilgo laiko, keta pradėti dirbti, kur į 1000 darbininkų gaus darbą.

— *Bellefonte, Pa.* Czionais stato pabirką iszdirbimui porcelėno. 100 darbininkų gaus darbą.

— *Lisbon, Ohio.* Cino pabirkų darbininkai reikalauja pripažinimo unijos, ką kom-

panijoms nepadarant rengiasi straikūti.

— *Denver, Colo.* American Smelting & Refining Co. per savo virszininką apreiszė straikieriams, kad tol neatidarys liejinyczių, kol darbininkai neatmes reikalavimą pripažinimo unijos.

— *Pittsburg, Pa.* Pressed Steel Car Co. padarė kontraktą su Carnegie Steel Co. ant pristatymo kas mėnesis po 30,000 tonų plieno per 10 metų. Vertumas tojo plieno isznesz į \$150,000,000.

— *Evansville, Ind.* Vietiniai straikieriai straiką bene iszlaimės. Devynios kompanijos jau pasiraszė mokėti algas Chicagoje užgirtas, asztūnios dar nepasiraszė bet turės lygiai tą padaryti kaip ir pirmosios.

— *Mahany City, Pa.* Kasyklose Primrose nepoilgo pradės dirbti. Tos kasyklos dėl reikalingų daugelio pataisų tapo uždarytos net Sausio mėnesyje.

— *Elk Lick, Pa.* Straikieriai sugrįžo prie darbo už senąją algą. Vienok iszlaimėjo iszmokestį gauti kas 14 dienų vietoje mėnesinės.

— *Ironwood, Mich.* Kasyklos Germania ir Mennewawa nedirbusios nū keletos metų — pradėjo dirbti.

— *Chicago, Ill.* American Tin Plate Co. prie kurios priguli visos blekės dirbtuvės Amerikoje, padarė sutartį su darbininkais Amalgamated Ass'n. of Iron & Steel Wokers kur priguli į 30,000 darbininkų pakelti algas ant 15%.

— *Bridgeton, N. J.* Sustraikavus vietinės stiklų liejinyczios darbininkams, kompanijos priėmė kitus ir mėgino pradėti dirbti. Straikieriai unijonistai užpūlė ant skabsų, iszpylę gerai kailį visus iszvaikė.

— *Kansas City, Mo.* Skerdykla firmos Schwarzchild & Salzberger tapo uždaryta, nes

200 darbininkų sustraikavo reikalaujami pakėlimo algos. Su tais straikieriais neteko darbo dar 800 darbininkų.

— *New York.* 250 dokų darbininkų sustraikavo reikalaujami po 20 ct. už valandą, 10 valandų darbo laiko bei po 25 ct. už valandą nakties ir nedėdienio laike, ką ir išzlaimėjo. Pirmiausiai jie gavo taiktai po 17½ ct. už valandą.

— *Cleveland, Ohio.* Stryt karių darbininkai sustraikavo antru kartu dėlto, kad kompanija neiszpildė savo dūtų prižadėjimų prie pirmojo straiko. Antrojo straiko pasekmės daug baisesnės; straikieriai su dinamitu drasko karus ir buvo pasirengę izzlakinti į padanges namą su maszinerijoms, izz kurio eina pajiega varymui karų ant visų linijų. Daugelyje vietų nukirto straikieriai dratus. Ant straikierių vietos norėjo priversti dirbti telefonų darbininkus ir visus elektrotechnikus, kurie teip gi visi sustraikavo. Daugelyje vietų straikieriai užbliokavo reles. Miesto majoras užragino miliciją izzlaikymui tvarkos, nes policijos neužtenką.

Dokų darbininkai Erie R.R. skaitliuje 600 sustraikavo reikalaujami didesnės algos.

— *Fall River, Mass.* Czionai sustraikavo 80 maszinistų vietinėse dirbtuvėse. 50 maszinistų likosi prie darbo, nes darbdaviai izzpildė jų reikalavimus.

— *Birmingham, Ala.* Kasyklose Ishkooda sustraikavo kalnakasiai; kasyklų savininkai parsigabeno daugelį negrų izz Georgijos, kuriūs straikieriai izzvaikė, vieną užmuszė o 4 suzeidė.

— *Brooklyn, N. Y.* Stryt karių darbininkų straikas pasibaigė be pasekmės. Darbininkų organizatoriai izzaiszkino, kad straikas nieko nepa- gelbės ir ateinant rudeniniams rinkimams urėdninkų, tegul kiekvienas darbininkas atidū-

da savo balsą už darbininkiską partiją o ne už kapitalistus. Iszrinkus darbininkams prielankius urėdninkus nereiks straikūti.

Minksztųjų anglių Pennsylvanijoi 1898 metų isz kasė 64,247,859 tonus, 9,793,204 tonus daugiau negu 1897 m. Kasyklose dirbo 73,707 darbininkai o ant virszaus 14,092. Labu 87,801 darbininkas. Kasyklose užmuszė darbininkų 199, suzeidė 458.

Isz Amerikos.

A t e i v y s t e i S u v .
V a l s t i j a s .

Nū 1 Liepos 1898 iki 1 Liepos 1899 metų į Ameriką atkako izz visur 311,715 žmonių; 195,277 vyrų ir 116,430 moterų. Daugiau atkako 82,579 negu pirm praėjusiūse metų.

Pagal tautas atkako:

	vyrų	moter.
Aprikonų (jūdujų)	220	192
Armėnų	471	203
Austrijokų	87	32
Piet-amerikiečių	42	10
Vidur-amerikiečių	38	20
Bulgarų	19	1
Czekų ir Moravų	1262	1264
Kiniečių	1627	11
Kroatų ir Slavėnų	7266	1366
Kubiečių	1074	300
Dalmaticiečių, bosniečių ir hercogoviniečių	297	70
Olandiečių	1226	634
Ryt-indiečių	12	3
Anglų	6707	4005
Finų	3942	2155
Prancuzų	1428	850
Vokiečių	14,741	11,890
Graikų	2263	132
Havajiečių	78	80
Žydų	21,153	16,262
Vengrų	567	233
Airių	13,720	18,625
Italų	55,333	23,397
Japoniečių	3171	224
Lietuvių	5291	1567
Magiarų	3060	1840
Meksikonų	80	83
Jūdkaļniečių	4	1
Tykojo oceano		

salų gyventojų	10	4
Lenkų	78,191	10,275
Portugaliečių	1101	995
Rūmunų	90	6
Maskolių	1261	512
Rutėnų	872	528
Norvėgų, danų ir žuvėdų	12,747	10,502
Szkotų	1057	695
Serbų	62	7
Slovakų	10,314	5514
Ispanų	899	97
Siriečių	2446	1262
Transilvaniečių isz Septynkalnijs	4	—
Turkų	26	2
Valiečių	853	506
Vakar-indiečių	90	54
Australiečių	39	27
Koreaniečių	22	—
Szveicarų	1	—
Nezinomos tautos	3	1

Sykiu 195,277 116,430

1898 m. atėjo 135,775 93,524

Ateivių komisorius Powderly ateinanciūse metų keta visų ateivių izzsiklausti kokį amata moka ir kūmi ateivys keta užsiimti.

Gelžkelių statistika.

Suvenytų Valstijų gelžkelių ilgis už 1898 m. izzneszė 247,532 mylių. Tamė pa- cziam mete padaryta tapo naujų geležinkelių 4088 mylių. Gelžkelių kompanijų buvo 2047. Lokomotyvų buvo 36,234, pasidaugino su 248. Darbininkų ant geležinkelių buvo 874,558 pasidaugino su 51,032. Algų jiems tapo izzmo- keta \$495,055,618, pasidaugi- no su \$29,454,037.

Vertybė tų visų gelžkelių izznesza į \$10,818,554,031.

Keleivių visais geležinkė- liais pervaziavo 501,066,681, pasidaugino su 11,621,483. Tavorų pervežė tiejie gelžin- keliai ant kiekvienos mylios po 617,810 tonų, pasidaugino su 98,731 tonų negu 1897 m. Įemimų visi gelžkeliai turėjo \$1,247,325,621, pasidaugino ant \$125,235,844.

Nelaimės ant geležkelių su-

tiko 47,741 žmonių, izz kurių 6,859 užmuszti tapo o 40,881 suzeisti. Gelžkelio darbininkų tapo užmuszta 1958 o 31, 761 suzeista; keleivių užmuszta 221, ir suzeista 2945; valkatų (kurie vazinėja su favo- rineis trukiais bile kur užsi- kabinę ant vagonų) tapo už- muszta 4,680 o suzeista 6,177.

S u g r a ž i n o a t g a l .

Isz Austrijos atkeliavo 15 žmonių į Valstiją Iova, kuriūs valdziai izztyrus, pasirodė esanti kontraktizski darbininkai, kuriūs suareztavojo ir izzsiuntė atgal į Austrija. Austrijos konsulis Chicagoje rūpinosi apie jų neiszvarymą, vienok be pasekmės. Suv. Valstijų valdzia yra užgynusi atkeliavimą kontraktizskiems darbininkams ir tokius kur užtikus gražina atgal vargszus žmonelius, o tūs, kurie tokius kontraktus izzdūda ir tiktai tokių darbininkų jieszko, kad susikrauti izz jų prakaito milijonus, palieka be jokios baudos. Isz gero vargūlis žmogus kontrakto nedaro ir neparsidūda savęs vietoje gyvūlio kapitalistui, bet tiktai izz skurdo ir bado.

A p v o g e m o k y k l ų k a s a .

Chicagoje A. S. Graham, mokyklų sekretorius pavogė \$34,500 izz mokyklų kasos ir be pėdsako dingo. Ar daugiau dar jis yra vogęs, neizine, nes neperziurėtos visos knygos. Už vagį buvo davę paranka National Surety Co. izz Naujorko ir City Trust & Safe Deposit Co. izz Philadelphios.

K a s i e r i u s p a b e g o .

Perth. Amboy, N. J. Middlesex County Bank kasierius G. Valentine prapūlė su \$125,000. Bankos direktoriai banką uždarė ir padėjusiejie savo piningus ant pakavonės prazudė. — Dėlto geriausiai yra padėti piningus

pakavonei ant paczto, nes czionai nieku budu nepražus.

Stebuklinga operacija.

Toledo, Ohio, vienas žmogus sirgo nu keletos metų ant skilvio, kur buvo įsimetęs vėžys. Žmogus pasidavė operacijai; daktaras prapjovė pilvą ir skilvį, išpjovė sergančias skilvio dalis, susiuvo viską ir ligonis po keletos sanvaiczių galėjo apleisti ligonbutį. Per 4 dienas po operacijai maistą jam dūdele į skilvį leido, paskiaus patsai ligonis jau maitinosi lengvai sumalamu maistu. Daktarai dyvyjosi iš to, nes tokios pavojingos operacijos tankiausiai nusibaigdavo myriu ligonio.

Ugnys.

Milwaukee, Wis., užsidege vieszbutis Grace nu 4 augsztų. Griuvant sienoms 25 ugnagysiai tapo užgriuti, kurių tūli teip sunkiai tapo sužeisti kad neiszlirks nu myrio.

Kanadoi, mieste Quebec, priemiestyje St. Rochs sudegė 40 namų.

Saratoga, N. Y., sudege dviraczių dirbtuvė Charles Leggett bei keletas aplinkinių namų. Ugnis atsirado nu eksplozijos kerosino, nu ko keletas darbininkų apsvilo o vienas liko ugnyje. Išzkados pasidarė ant \$200,000.

Vienykimes in viena kuopa!

(Pabaiga.)

Kokiu gi budu suteikt visūmenei supratimą reikalingumo politiszkos laisvės?

Nedriestu pilnai atsakyti ant szito klausimo, bet pasistengsiu nurodyt nors kelis takus, vedančius prie minėto siekio. Augszciaus buvo mineta, jog sanlygos gyvenimo iszdirbo nūlankų, bailų budą dabartinio lietuvio, kuris, jei negūdoja savo virszininkų, tai vis-gi

bijo dasiliesti prie jo, laiko jį už virszesnį ant savęs pastatytą, susitikęs, kreipia priesz jį savo kepurę, kaip antai darydavo laikūse baudžiatvos, nes jaučia, kaip seniaus ponas, teip dabar virszininkas turi rankose bizuną.

Mūsų žmogus szalinasi priesz tokį menką suskį kokiū, yra uriadnikas, bailiai žiuri į pavieto virszininką, o apie augsztesnius laipsnius karszikių nerka ir sznekēt. Carą jis sau perstato labai miglotai; žino, jog kur ten Peterburge yra augszciausias, kuris valdo padonus pagal savo norą; blogą ar gerą pasielgimą jo žmonės priima kaipo atsitikimą, priesz kurį ne tik negalima kovot, bet ir kritikūt. Kada tas augszciausias priverstas esti dūti kokią nors tiesą, tąją jie priima kaipo milystą; priesz kiekvieną smarkesnį užgulumą nedriesta murmēt, praszydami vien, idant Dvasia szventa apszviestu jo protą, pavesdami atkerszinimą savo skriaudų Dievui.

Visas surėdymas nūmonėje daugumos lietuvų yra darbu to paties Dievo, dagi tie, kurie turi didžiausę įtekmę ant žmonių kartas nu karto užtvirtina jūs tame supratime, nes gana tankiai tenka girdēt bažnyčiose ant pamokslo paliepiamus kuningų idant gūdotumėme savo virszininkus — savo kailedirbius, nes kiekviena valdzia Dievo pastatyta esanti. Tas viskas nurodo, jog žmonės savo supratime ypata savo stato labai žemai, laiko save tikrai už aveles, kurias privalo ganyt tie tai nu Dievo pastatyti virszininkais valdininkai.

Norint įvesti blaivumą galvosna praszciokų, reikia paseskmingai nurodyt supranta moje formoje, kokiu keliu ejo iszsilavinimas draugijos, kokiu budu priėjo prie dabartinės formos, nurodyt, jog Dievas czia nieko nekaltas, jūg

dabartinis surėdymas yra darbu žmonių ir remiasi ant prastos tiesos, kuri parodė, jog kiekvienas žmogus, jei tiktai jaučia savę stipresniu, taiko si užsikarti ant kito sprando, ir trina jį ir sėdi tolei, kol jo neszėjas susipratęs nenutrenks ir nenumes nu savęs. Atlikus tą, reikia iszaiszkinti visą sistemą administracijos, parodyti, jog caras su savo biurokratais isztikrujų sėdi ant mūsų sprando ir tvoja botagu, darydamas tą vien delto, jog jaučiasi galingu, dagi ir delto, jog mes ir nemėginome trenkt nu savęs žemyn, nės teisybė, ant mūsų da tvirtai vieszpatauja tiesa kumsczios; administracija pasiliko sau botagą, kuriū anūmet mongolai karszė jai kailį ir sunaudoja jį dabar ant rėdymo mumis. Kiekvienas jaučia ant savęs tą botagą: praszciokas lygiai kaip ir kuningas ir svietiszkas inteligentas numano, jog kiekvienas pasiprieszinimas nebus dovanotas; ne gana to; virszininkai rupinasi pacziame szaltinyje isznaikinti priezastį nepaklusnumo ir sunku tam, kurio galvoje jie patėmįs prieszingas mislis — tarnai caro ar nusuks jam sprandą, ar prispaudzia teip, jog nelaimingas vos gali kvėpūti.

Toksai nurodymas turētu dvi geras pasekmes: po-pirmo, iszblaszkytų tą aureolą,* kuris apsiauczia nūmonėje žmonių augsztesnę vyriausybę, iszaiszkintu, jog iszdirbime rėdo viskas atsilieka teip prastai, kaip ir zinomame jam gyvenime be jokios pagalbos ir noro Dievo, jog viskas remiasi ant spēkos, o tūmi dūda suprasti, jog spēką tik su spēka galima pergalēt, spēką-gi sutveria solidariszkumas, kariavimas iszvien už savo tiesas; ant antro, pakeltu ypatiszką supratimą, pertikrintu žmogų,

*) Apvedimas spinduliais apie galvą; pv. szventuju, kaip matome ant paveikslų.

jog jisai lygus tiems virszininkams ir jog tik sanlygos gyvenimo privertė jį tapti vergu, o tas klausimas yra ne paskutinio svarbumo: negali reikauti politiszkos laisvės toks žmogus, kuris negūdoja savo ypatos, ir ant visų privadziojimų apie lygybę atsako „mes esame durniai.“

Bet mintis mūsų vidutinio žmogaus, silpnai iszsilavinūsi, dažniausiai nenuveina toli nu žagrės, dalgio; rupestis, kaip prasiszalint nu užklumpančios bedos, visvien, ar turi toji bėda paveikslą alkano gyvenimo, kumsczios uredninko, ar užpūlusio kaimyno. Žodziu sakant, mintis žmogelio retai palieka varpnyczia savo parapijos ir sukasi augsztame ratelyje ypatiszko gyvenimo. Tokiame padėjime praszciokeliai nevisūmet noriai priims paaiszkinimus visų reikalų, kuriūs, dūkim meiliai, suteiks jiems inteligentai, nes isz dalies nesupras naudos jų ir eis sau szalin, mostelėjęs ranka ir pasakęs „tai niekai“, o isz dalies gal ir nepasikels lyg supratimo tų tiesų, kurios bus jam aiszkinamos.

Už tat, norint nūsekliai darbūtis ant dirvos atgaivinimo politiszkos laisvės, butinai reikalinga podraug varyt ir kitą darbą: pamaželi rengti galvoje žmonių atsakanczia dirvą, lavinti jų mintį, o tą galima atlikti tiktai platinimu apszvietimo. Paliekant szalyje kitas naudingas puses apszvietimo, nurodysiu ant vienos, kuri betarpinei prisidės prie laimingo varymo minėto darbo. Daugumą žinių, įgytų datirimu, žmogus apturi nu savo tėvų. Sunus, tapdamas ukininku, jau žino, jog geriausiai rugiai auga tūkart, kada prie to prisidės reikalingos sanlygos: sziluma, lietus ir kitos, bet jo galvoje nekūmet gal but nekilo klausimas, delko vieną kart rugiai gerai užauga, okitąkart prastai; jei mes

ir girdime žmones sakant: rugiai sėjmet nepaderėjo, nes permaža buvo lytaus, tai tas visai nenurodo, jog žmogus supranta, kam lytus reikalingas rugiui; jam teip pasakė tėvas, tėvas tą patį užgirdo nū savo tėvo ir tokiu būdu visos tos žinios pasakiszkai pereina nū vienos eilės žmonių ant kitos, jie priima tas žinias aklaib, be kritikos, neįsiskodami priežasties vieno ar kito apsiraiszkimo. Teip pat jie neįsiskos priežasties surėdime draugijos, nekritikūja jos, o nekritikūdami, negal pasikelti iki supratimo apie geresnį gyvenimą.

Apszvietimas ateis jam į pagelbą, nes kiekvienas skyrius mokslo, apraszdamas atsitikimą, aiszkina priežastis jo, t. y. atsako ant klausimo, dėlko atsitikimas turi tokį paveikslą, o ne kitoniszką. Žmogus, gavęs tokias žinias, jau nepriims jų aklaib: jis žinos priežastis jų; o iszaiszkines sau priežastį vieno atsitikimo, įsiskos priežasties ir kito, ir treczio, jo galvą dažniaus aplankys klausimas „dėlko,“ szi-tūmi klausimu jis patiks atsitikimus draugiszko gyvenimo, paskui įsiskos priežasties prasto savo buvio, o neraszdamas atsakymo savo galvoje, su gabumu tversis to, kas galės užganėdint jo reikalavimą. Tokiu būdu bus priengta atsakanti dirva. Darbas yra teip platus ir sunkus, jog iszsklaidytos vienintelės ypotos su kūgeriausiu atsidavimu net tūkart, jei skaitlius jų but pakaktinai didelis, negalėtu jo priderancziai atlikti. Idant judėjimas apimtų visą Lietuvą reikia sutvert placzią organizaciją, kuri galėtu iszsiszakoti po visus jos kampus ir vienkart vestu žmones prie abelno siekio. Politiszka laisvė reikalinga visiems; vienas ir tas pats jungas vergystės trina sprandus visų padonų augszciausio, tai-gi skirtumo ir

iszsidalinimo į partijas czia negal buti; kiekvienas suprantantis svarbumą salidariszku pasielgimų nesisklaidys, bet rinksis į kūpą, idant viribus unitis trenkti nū sprando savo despota. „Varpe“ praėjusių metų buvo patalpintas straipsnis p. Berzelio, kur autorius kviecia inteligentus sugrįžti į teviszkės pastogę, apsipazint su gyvenimu savo brolių, pritaikinti igytas žinias prie szitų gyvenimo ir imti darbūtis ant abelno pamato. Tegul kiekvienas isz apszviestunų atkartos szirdyje žodžius p. Berzelio, o asz prie tų žodžių tik pridėsiu: tegul sugrįžta į teviszkę, kas gali sugrįžti, o tie, kurie jau ten gyvena te liaujasi snaudę, te pakelia balsus, idant dūti apie savę žinią. Tada galima bus susipazinti su senaisiais darbininkais Lietuvos, susijungti į vieną kūpą ir įvesti tulą padalinimą darbo ir varyti jį sistematiszka. Programą darbavimosi organizacijos iszdirbtu suvažiavusieje darbininkai, kurių abelna dvasia teip pat, kaip ir smulkmenos prigulėtu nū elementų, įėjusių į organizaciją. Tokiu susijungimu da gi galima butų atlikti labai svarbų darbą — sutaisymą žygunės: susipazinę su artimiausiais kaimynais, sanariai galėtu sutaisyti paveikslą retezio, kurio vienas galas butų prie paties szaltinio, nū jo eitu szakos į visas puses ir apsiaustu visas (o jei ne visas, tai daugumą) apygardas Lietuvos. Tada rečiaus atrastumėme korespondencijas tokios italpos: noriu gaut lietuviszkų knygu ir laikraszčių, o nežinau isz kur jūs paimti.

Žygunė užganėdintu ne tik korespondentus, bet ir visus tūs, kurie korespondencijų neraszo, bet žodžius korespondentų kartoja ir tūs da-gi, kurie numano, jog jiems kas žinoko truksta, bet ko truksta ir

patis negal sau atsakyti — o tokių pas mumis nemažai.

Padūkim gi viens kitam ranką, sutverkim per organizaciją — susivienyjimą spēką ir neszkim paszelpą alkaniems savo broliams!

Katinas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Wilmerding, Pa. Czionais apsigyvenusių lietuvių yra nemenkas skaitlius, bet tautiszkas susipratimas vieszi tiktai pas tulus; kiti sau gyvena lertarge kaipo ir daugumas dar musų tautiečių visokiose vietose.

Praėjusį metą, Rugsėjo 25 d, susitvėrė literatiszkaik moksliszka draugystė; jos mieriu buvo sutverti vieszą knygną, ką ir įkunyjo, bei platinti apszvietą tarp savo brolių. Nors tokių draugyszčių mumis reikia visur, uždėtoji neaugo, prisirasziusieje draugai perskaitę po keletą knygu pradėjo atszalti aiszkindami sau: kad tai butų draugystė pagelbinė, tai kas kitas, ką isz tų knygu iszmoksi! Antra priežastis yra ta: pas mus irgi netruksta tokių, kurie ant visų gerų užmanymu meto akmenais ir tyčiojosi isz musų didvyrių. Taigi sziaudien mažai ką galime kalbėti apie musų draugystę, nės didesnė dalis sanarių nesupranta arba nenori supradi draugystės mierių bei uždūtės. Vienok, aczių dievams, kada pasklido aidas apie parodų musų lietuviszkos literaturos Paryziuje, ateinancziame mete, kas bus dideliu zingsniu prie atgavimo musų spaudos nū despotiszkos cariszkos valdzios ir pasigūdumu prieszais svieta su musų vargais ir persekiojimais, atsibudo dvasė ir musų sanariūse, nors mažame skaitliuje. Ant susirinkimo, 15 Gieguzio, nutarė prisidėti su aukomis prie parodos bei suszelpiti musų kankintinius, isztremptus

Siberijon arba sumestus kalinyn už platinimą lietuviszkės. Vienok esant neturtingai kasai draugystės, tapo nutarta iszrinkti aukų rinkėjus, kurie rinktų nū visų lietuvių aukas virszui minėtiems reikalams. Aukų rinkėjais tapo iszrinkti: M. Maczionis ir A. Miszkinis, kuriūdu surinko nū draugu parodai \$6,00, suszelpimui kankintinių \$2,60; nū pavienių parodai surinko \$2,15 ct., ant kankintinių 25 ct. Viso tapo surinkta \$11,00.

Pagal sanlygas gyvenimo vilmerdingiečių aukų susidėjo permažai; nei treczia dalis lietuvių neaukavo nieko, nors nebutų savęs nusiskriaudę paaukaudami vieno pusdienio uzdarbį. Vienok turime lūkestį, kad aukos dar nepaskutinės.

Ant komiteto parodai balsūjame:

Dr. J. Szliupas — prezidentu.

Kun. A. Milukas — vice prezidentu.

P. Mikolainis — rasztininku.

Kun. J. Žilinskas — knygiumi,

J. J. Pauksztis — kasierium su \$5000 kaucijos,

Dr. J. Basanavyezius — pasiuntiniu kaipo literatos ir tyrinėtojas lietuviszkos tautos bei kalbos.

A. Miszkinis.

Braddock, Pa. Szitame mieste gyvenanti lietuviai nors po menkas aukas aukaudami, sučėjo \$4,00 ant parodos. Žinoma jiems reikėjo iszguldyti reikalą. Deltogi visur iszmaningesni lietuviai lai pereina rinkdami aukas per vietinius lietuvisko, jų kelionė nebus dovana; vienas nedūs, tai du, trys dūs vis po kiek. Ant nedūdanczių nereik nei atydos atkreipti, bet savo darbą varyti pirmyn. Kada mes visi teip darbūsime, lengvai užmanyta mierį iszvesime. *P. Bubulis.*

Brooklyn, N. Y. Visur lietuviai bunda ir trusiasi apie savo reikalus, tiktai vieno Brooklyn'o miega ir nei nekruva. Lietuvių czionais bus į 3000 vyrų, biznierių apie 60, ir iš jų visų nei vieno neatsiranda, kad paaukautu keletą centų ant tėvyniško aukuro. O jų perstatymas lietuviskos literatūros Paryžiaus parodoje turi apeiti visus lietuvius be skirtumo. Iš to matyti, kad Brooklyn'o lietuviai savo tautos reikalų nesupranta ir nesirupina suprasti. Asz nenoreciau kad tai būtų tiesa. Pagal išgalę parodai aukauju 25 ct.

Jūzas Szunskis.

Boston, Mass. Kiekvienas geras lietuvis turi džiaugtis kada pažiūri į lietuviskus laikraščius, kuriuose veik kiekviename numeryje yra aukos penktukų, deszimtukų, kvoterių ir kitas doleris; šitos aukos yra visos darbininkų. Geresni kuningai teipgi paaukavo mū \$10 iki \$25,00. Vienu tiktai biznierių nematyti su aukomis iszimant keletą. Džiaugtis reikia, kad mūsų broliai pradeda atsibusti dvaseje, atskirti gerą mū pikto, pradeda mislyti apie savo reikalus ir jų szelpia. Sitas apsiireiskimas kyla iš prasciokelių, tai yra iš apaczios, iš szaknų, kuriam išsiplėtojus, išbujojus, visus apėmus, nieks jau neįstengs tojo apsiireiskimo nuslopinti. Teip buvo su kitomis suspaustomis tautomis, tas pats yra ir tarp mūsų.

Dabar yra vienas svarbiausias reikalas apreiskimui lietuvių tautiško atgijimo, o tai paroda mūsų literatūros, nors menkos, visasvietinėje parodoje Paryžiuje, ateinančiame mete. Šitajį reikalą turime visi szelpti iš paskutinios. Vi si galime suprasti, kad niekas negali įvykti be medegiskos piningiskos paszalpos. Del-

to tai visi, kurie labiau suprantame tūs reikalus nepaigalėkime savo žingsnių ir keletos valandų laiko ant rinkimo aukų tam reikalui, raginimo tautiečių prie aukavimo ir aiskinimo nesuprantantiems mūsų reikalų, kad ir jūs laimėtumėm į mūsų pulką.

Kada asz užmaniau rinkimą aukų Somerville ir Cambridge, tuli visaip ant manęs užsipuldinėjo; nesidvyvyju iš jų, nes jiems truko apie tai persitikrinimo. Priskalbinęs dar du lietuviu, mumis pasisekė visgi siekti tiek sprinkti. Daugumos vyrų neradome namie, jie buvo išėję į miestą su reikalais. Delto ketu iš antro karto pereiti ir pas tūs, kur pirmiausia buvęs nieko negavau. Tegal teip daro lietuviai ir kitose vietose. Daugiausiai lietuvių gyvena Bostono pietinėje dalyje, kur draugystės yra iszrinkę aukų rinkėjus, kurie turi po kiek ir surinkę jau.

BroLIAI visi darban dėl savo gerovės! Matome gana aiskiai, kaip pilipinai ir kubiečiai apart aukų, nesigailėjo ir nesigaili savo galvų dėl iszkariavimo laisvės savo tėvynei. Mū mūsų gyvasčio dar niekas nereikalauja, bet tiktai keletos centų. Dėl tėvynės ir savo labo neprivalome nieko gailėtis. Ant metų bent po 25 ct. kiekvienas galime pasvęsti tautiškiems reikalams, iš ko savęs nenuskriausime o tautiškių reikalų paszelpimas bus didelis.

Jūzas Raulynaitis.

Reikale parodos komiteto.

Atsisakymas „Lietuvos“ reaktorius ir iszleistojo mū kandidatus į parodos komitetą, buk tai kenksė plaukimui aukų iš szalies kuningo Krawczuno ir jo szalininkų, neturi pamato. Parodos reikalai bus apdirbti jiems ir atsisakius, bet plaukimui aukų

iš szalies Krawczuno ir jo szalininkų tas negali užkenkti daugiau kaip užkenkęs jau yra. Kaip kun. Krawczunas su savo szalininkais szelps ir remis mūsų literatūros parodos reikalus, kada jie pasiryžę yra lietuviską literatūrą nusmaugti. Ar gi nėra gana visiems aiskiu, ką jis nori padaryti su „Lietuva!“

Mes aukavusieji brooklyniečiai pasirodavoje nutarėme į komitetą parodos skirti: Dr. Szliupą iš Scranton, Pa. — prezidentu, V. Stagarą iš Shepandoah, Pa. ir P. Mikolainį iš Plymouth, Pa. — apdirbėjais reikalų, kun. J. Žilinską iš Plymouth, Pa. — knygiu ir J. J. Pauksztį iš Plymouth, Pa. — kasieriumi, Dr. J. Basanaviczį — pasiuntiniu.

J. Naujokas.

„Lietuvaiczių Draugystė“ iš Plymouth, Pa. balsūja už šiuos kandidatus į komitetą Paryžiaus parodos: Prezidentu — kun. J. Žilinską. Rasztininku — P. Mikolainį. Knygiu ir apdirbėju reikalų Dr. J. Szliupą. Kasierium — J. J. Pauksztį.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Aczių kŭpoms už pritarimą rinkime manęs ant T. M. D. prezidento. Teisingai buvau ketinęs patarnauti draugystei bent per vieną metą, jeigu prakilnesnis bei placziaus suprantantis tautiškus reikalus tautietis nebutų atsiradęs.

Dabargi esu priverstas atsakyti mū tojo urėdo dėlei to, kad gavau žinę iš tėvynės, kur kviečia mane grįžti Lietuvon; taigi už nekurio laiko reiks apleisti šią szalį ir tokiu budu rastusi kėblumas dėlei draugystės mą esant jos prezidentu.

Dabartinis prezidentas, p. T. Astramskas, yra gana atsaakantis, ir kitą teip suprantantį tautiškus reikalus ir rimtą vyrą sunku būtų atrasti. Dabar draugystės reikalai gana gerai eina o pavedus neatsaakanziam, gal vėl įvesti draugystę į tokia klampynę iš kurios dar nesenei isztraukė. Asz nusitikiu kad visos T. M. D. kŭpos, velijanzios draugystei gero pasisekimo balsūtu ant p. Astramsko praszydamos, kad ir ant toliaus pasiliktu prezidentu. P. T. Astramskas be abejonės neatsisakys patarnauti ir ant toliaus dėl tėvynės labo.

J. S. Pruselaitis.

Waterbury, Conn.

Laikau už priderystę apskelbti T. M. D. kŭpoms, kaslink knygutės padūtos spaudon. Buvo praneszta jog rankrasztis p. Zemkalnio jau padūtas į spaudą, ir tikėjomės, kad netrukus pasirodys pati knygutė. Bet prieszingai; dar ir szlandien virsz minėtas rankrasztis nepradėtas spausdinti ir dėl szitos priezasties: Perziurėjus rankrasztį pp. Senkui ir Stagarui kaipo literatizskam komitetui, pirmutinis radęs rankrasztį nevertu dūti spaudon o antrasis pripazino už vertą. Teip tikusis rankrasztis tapo nusiūstas „Lietuvos spaustuvėn. Kada p. Szernas peržvelgė rankraszczio rasybę ir radęs kad reikia pertaisyti statraszas ir kalba, davė p. Olszevskis žinę klausdamas ką turime daryti? ar dūsim pertaisyti liter. komitetui ar teip spausti, ar laukti? Praneszėm apie tai liter. komitetui ir tas sutiko, kad galėšes p. Szernas pertaisyti ir bus gerai. Davėm žinę p. Olszevskiui kaip turi daryti, o jis vėl raszo mą:

— Szernas neapsiima pertaisyti Zemkalnio raszto. Jis sako, kad yra tam tikras literatizskas komitetas, kuris gali rugoti kaip tai buvo su „Orl. Mergele.“ Taigi būtų ge-

rai, kad Tamista susiraszytum su komitetu ir kad tą rankrasztį pertaisytu jie patys. Meldziu dūti žinia ką turiu daryti? Klausiau ir Astramsko teipgi, apie szitą reikalą.

A. Olszewskis.

Taigi gūd. „T. M. Dr.“ draugai matote kaip yra su spaudos reikalais. Supraskite kaip musų liter. komitetas darbūjasi. Perleido per akis rankrasztį, ir neužtėmyjo kad reik pertaisyti. Peržiūrėjus rankrasztį, reikėjo jiems savo nūmones apreikszti per organą, dėl visų žinos, apie rankraszcio vertumą.

Butų gerai kad į liter. komitetą butų 3 sąnariai, nes esant dviem, vienam tas pats rasztas iszrodo geru, o antram prieszingai; taigi kad butų 3 sąnariai liter. komitete, tada svertusi; jeigu dviem tiktu, o trecziam ne, tai turės linkti į tą pusę, kur yra du o ne vienas. Beje, New-Yorko kūpa perstatė kaipo treczią sanarį į liter. komitetą p. Jur. Kazakevyczių, o ant to nieks neprita rė, tai p. Astramskas jo neužtvirtino, ir virszminėta kūpa užmėtinėja p. Astr. Bet ar teisingi tie užmėtinėjimai, ar patsai kandidatas į liter. kom. tinka, ar mes galim rinkti tokį į liter. kom. kuriam reikia rasztai taisyti? Gal mano szitie žodžiai nepatiks tuliems, bet ant to nepaisant, mes truskime atvirai, rinkime vyrus atsakanczius ant urėdų, o ne vien tokius, kurie pilni vienpusiszkumo bei garbės jieszką ir nebojanti ar atliks savo uždūtę atsakancziai.

Ant prezidento „Tėvynės Myl. Dr.“ reikia žmogaus iszmanaus, bepusiszko, o ar daug mes tokių galime rasti? P. Astramskas nors atsisakė nū to urėdo dėlei daug buvsio ergelio pereitūse metų, bet kūpos man rodos nesiras tu prieszingos, kad vėl jam atidūtu balsus, ir tikiūs kad p. Astramskas apsimtu dar nors metus patarnauti, o to ilaus gal atsiras tinkamesnis.

P. Jonas Pruselaitis rods gavo daugiausiai pritarėjų ant prezidento, bet ketindamas keliauti Lietuvon atsisako nū tojo urėdo.

Ant knygiaus reikia žmogaus tokio kuris negirtūklis, turintis savo grinczią, kad tokiu budu nesimėtytu, nesiplėsztytų dr-tės knygos.

M. J. Damijonaitis.

Laiszkas isz Pilipinu.

S a l a P a n a i .

Garbi „Vienybės“ redakcija labai aczių už prisiuntimą „Vienybės“, kurią gavęs rodosi su pulku lietuvių pasikalbėjau. Dabar bent trumpai czionai apraszysiu musų amerikonių pasilaikymus Pilipinūse. Amerikoniszka kariauna iszdalyta į keturias dalis; didžiausia dalis yra ant salos Luzon, kur veik kas diena atsitinka musztynės su pilipinieciais, kur isz abiejų szalių krinta lygios aukos. Ant salos Panai yra 3000 kareivių, Negros 900 ant salos Cebu 400. Asz budamas ant salos Panai apraszysiu kaip czion mes gyvename. Žemės turime užėmę plotą nū pusketvirtos mylios ilgio o pusantros plozcio. Tame apskirtyje yra du miesteliai; vienas stovi ant jurių kranto, t. y. Iloilo, kuris isz visų szalių apsuptas vandeniū tik tai pietų pusėje įeina kelias tiltu, per upę Molo, pastatytas isz kokosinių medzių ir tėsėsi per pusantros mylios iki miestelio Jaro, kuris isz rytų pusės apvestas su stora murine siena ir vartais įeiti miestan. Sienos virszus užpiltas su stiklais, kur užsilipus tūjaus perpjauja apsiavimo padus. Viduryš miestelio iszveizi kaip Wilkes-Barre Public Square, tik tai didėnis ir keturkampis; viduryš apmurytas 2 pėdų augszta sienute, kuriame yra visokių grazių žolynų ir sūlių atsisėsti. Gatvėse szalitakių nėra; namai statyti puse muro, puse me-

džio; žemutiniūse gyvenimūse žmonės negyvena bet laiko gyvūlius. Turtingesniejie žemai įsitaiso krautuves, o virszutiniūs gyvenimūs su dvilinkomis sienomis, kad saulės karsztis sumažėtu patys gyvena. Vargingesnių namų sienos nupintos isz lendrių kad vėjas ateina ir iszeina, ir regėti viskas lauke be langų. Kiekviename name, turtingesnio ar vargingesnio, yra atskyrus kambarys su papūsztu alatoriumi ir paveikslu bile kokio szventojo, priesz kuriūs žmonės meldžiasi; gyventojai visi mechaniszki katalikai, kaip ir lietuviai kad. Bažnycių kitokių visai nėra kaip tik tai katalikiszkos. Gyvenanti czia kinieciai teipgi katalikai ir sienas apkarstę su visokiais szventųjų paveikslais o kartu ir prakeiktųjų velnių. Net pamislyjau, kam katalikai tūs velnius lygiai gūdoja su szventaisiais. Tokius nedorėlius neverta nei namūse laikyti, kurie su kabenėku stovi pas mirsztantį žmogelį ir laukia jo duszelės nesugaunamos, o pekloję su smala aptepę kepina dar. Negalima už tai kaltinti tų žmonelių, bet tik tai tūs, kurie jūs į tokį manymą atvedė — tai gi jezuitai. — Gyventojai neapkenczia amerikonių kaipo protestonių; nekatalikas, tai jų didžiausis neprietelis ir toji nūmonė yra didelė pagelba prie dabartinės karės pilipinieciaims. Musų miestelyje, Jaro, yra viena katalikiszka bažnyczia, didelė muryta isz akmenių, kurią amerikoniai užrakino, kad kas neiszplėsztu papūszimų ir nesirinktu pilipinieciai ant rodų. Varpnyczia yra labai augszta ir sugaldi amerikonių sargybai. Nū jos virszaus su žiuronu matyti visą apielinę. Ant pat virszaus varpnyczios yra 4 moteriszkos figuros, isz kurių viena laiko knygą, antra kryžių, treczia trubą o ketvirta kardą. Žmonių miestelyje yra visai

mažai, nes iszbėgiojo į tolesnes vietas sergėdami savo gyvastį. Mes tikimės didelės musztynės su pilipinieciais, nes jie apgulę visur aplinkui ir davė žinę musų gen. Smith, kad iszskraustytumėm lauk, nes to nepadarius su dumais kaip szirszes iszvarysę. Ant salos Panai pilipiniecių vadu yra gen. Lopez turintis į 17,000 kareivių. Mes negalime isz apkasų nei iszlysti. O lytaus, lytaus! Savo gyvenime tiek nemacziau, kiek czionai.

Kitą kartą paraszysiu daugiau.

Gegužio 16-99

J. Jakas.

Be kalbos.

(Apysaka pagal Vl. Korolenko)
Sutaisė D. Ilgakojis.

(Tąsa.)

Isz tolo girdėti buvo užimas trukio.... Motiejus atsistojo viduryje gatvės, kaip laive, kurį nunėszė nū priplaukos, ir ne-sza kur tai pavandeniū — ir be vilties atrasti namus senos ponios — o jo ten, kur užė trukis. O tūmi laiku, per gatvę, per kurią ką tik perėjo karkliszkietis, vėl perbėgo jaunas Džonas, visai persigandęs ir nuliudęs. Duryš vienų namų vėl atsidarė, ir prie durių stovėjo vėl dvi moteriszkės su jaunu žmogum, dairydami si ir nuliudę.

Tą vakarą vieszbutyje mistero Borko ilgai girdejosi bil-dėsis. Nors ir Dumas visai persimainė, vienok jam dabar labai gailu buvo Motiejaus, ir jis jautė save kaltu. Iszeidami į svetimą krasztą, jie sutarė gyventi arba žuti sykiu. Galva Dumo, spēka, rankos ir kojos — Motiejaus. Dabar kojos vienos vaikszciojo nežinoma kur, o tūmi laiku galva klydo su nežinomais žmonėmis. Sanzinė Dumo praszyto, Dumas rėkė, Dumas keikė Džoną, patį save ir savo draugus ir gerai užkirsdavo Paddj, kada tas lindo prie jo su bile kokiais

jūkais. Paddi papyko ir tū-
jaus išszaukė Dumą ant pės-
tynių. Dumas iš pradžios nu-
varė jį po velneis, bet kada
Paddi nuleido jam truputį
kraujo iš nosies, — jis patsai
pradėjo mojuoti rankomis, kur
pakliuvo... Bes jausdamas,
kad ir galvai blogai eina be
stiprios rankos draugo, jis pa-
griebė kedę ir rėkė, kad jam
tik spjauti ant visko, ant visų
įstatymų, ir labai save nuže-
mino akise Paddi... Nakty-
je jis išszokdavo iš lovos ir
verkdamas.

Bet tas, žinomas daiktas,
nieko nepagelbėjo. Draugas
paskendo dideliam mieste, kaip
adata kruvoje smulkmenų.

XVII.

Ne užilgo, iš prižasčių,
kurias mes apsakysime toliaus,
Motiejus Karklynas tapo ant
poros dienų garsiausiu žmogu-
mi mieste New York'o, ir
kiekvienas žingsnis jo buvo
visiems žinomas ir apraszomas.
Pirmiausiai tą žmogų matė ei-
nantį link Brooklyn'o tilto. Jį,
rodosi, traukė ten, kur buvo
daugiau žmonių. Ant kertės
kokios ten gatvės jis įėjo pas
dūnkepi ir parodęs į didelį
szmotą dūnos — isztiesė ranką
su piningais ant delno. Jis
kalbėjo ką tai dūnkepiui ir
net, kada szis išdavė jam
sziek tiek iš tų piningų, sten-
gėsi pagriebti dūnkepi už ran-
kos ir kizzo prie jos savo lupas.
Dūnkepys ištraukė ranką,
persigandęs ir nuėjo prie kitų.
Žmogus pastovėjo, pažiūrėjo į
dūnkepi su nuliudusioms aki-
mis ir iszėjo.

Buvo pavakarė. Keistas
žmogus iszėjęs ant nedidelės
aikštės, ant kurios buvo dide-
lis szuliny, pasisėmė sau su
kepure vandens ir gėrė jį sku-
biai, nežiurėdamas ant to, kad
tame vandenyje du nuplyszę
vaikai plaukiojo ir narstėsi,
jieszkodami varinių piningėlių,
kuriūs mėtė jiems praeinantie-
jie. Tamė laike pro szalį ėjo

reporteris*) vieno laikraszčio
ir greitai nupaiszė savo kny-
gutėje tą sceną. Plukantiejie
vaikai pasirodė jam vienos
veislės, su keistu, nepažistamu
žmogum. Jis uždavė nepažis-
tamui žmogui keletą klausimų
angliskai, ant kurių tas tik
temokėjo atsakyti: „Kaip man
atrasti misterą Bork'ą?“ pas-
kui sudavė jam per petį, isz-
tardamas: „very well“, ir nu-
ėjo sau. Po savo paisziniu jis
padėjo paraszą:

„Laukinis žmogus plukdo
savo vaikus“.

Staiga pasirodė augsztas
žmogus, labai tvirto sudėjomo,
su lazda, kurios galas blizgėjo,
kaip galas lazdos vyskupo. Tai
buvo policmonas Hopkins'as,
žmogus, žinomas visam New
York'ui. Tai buvo žmogus
labai stiprus, buvęsis garsus
bokseras.

Ėidamas netoli nū vanden-
tryszkio (fontano), jis, kaip
žinunas spēkos, sustojo pama-
tęs augsztą stiprų karkliskie-
tį. Szis atsistojo, paėmė savo
kepurę į abi rankas, ir teip su
silenkė, kad jo galva prisilen-
kė prie kelių Hopkins'o; pas-
kui jis pradėjo gaudyti ranko-
mis ir lupomis ranką Hopkin-
s'o. Gali buti, kad Hopkins'as
butų patėmyjęs tą nematyta
pasielgimą to žmogaus, jeigu
jo atydą ne butu atkreipę prie
savęs du vaikinai, kurie nar-
stėsi po vandenį. Hopkins'as
tūjaus priėjo, paėmė vaikus
už sprandų, iszkėlė jūs augsz-
tai savo stipriomis rankomis ir
pradėjo kratyti jūs, kaip du
szlapius skarmalus. Kaip tik
toje paczioje dramatiszkoje
minutoje ėjo vėl atgal tas pat
sai reporteris. Jis apsistojo ir
nupaiszė Hopkins'ą su dviem
vaikiniais laukinių žmonių ran-
kose ir padėjo paraszą:

„Policmonas Hopkins'as ap-
sako laukiniui žmogui, kad
maudimas vaikų miesto vande-

*) Žmogus, kuris raszo į laikrasz-
čius apie visokius atsitikimus isz
gyvenimo.

nyje nepavelytas įstatymais tos
szalies“.

Hopkins'as pastatė vaikus
ant žemės, suplojo jiems ne-
skaudžiai per užpakalį ir apsi-
suko, idant apžiurėti nepažis-
tamą žmogų. Labai gali buti,
kad jis geriau būtų iszaiszki-
nęs, kas tai per žmogus, gali
but net, kad Motiejus tame va-
kare būtų atsiduręs glėbyje
Dumo, kuris tame laike lakstė
po visą miestą su Paddi, —
jeigu... tame laike, kada
Hopkins'as buvo užimtas su
vaikiniais, — keistas žmogus
nebutų pražuvęs... .

Isz to, kaip tas augsztas žmo-
gus apsiėjo su vaikiniais, kurių
niekas iki jo nejudino, ant ga-
lo — isz jo puikaus iszveiz-
dzio, — karkliskietis suprato,
kad czia turi buti policijantas
ir jau nepaskutinis. Jis jau
nusiēmė kepurę, nusilenkė du
sykius ir jau norėjo pabuciuoti
ranką, bet paskui, nežinoma
kaip dasiprotėjo ir užkizzo
ranką už enczio. Maiszelis su
piningais buvo czia ant kruti-
nės, bet paspartas... paspor-
tas liko pas Dumą. Nes jis
visai nežinojo, kad toje szalyje
net ir nežino gerai, kas tai yra
paspartas; ta mintis jį teip nu-
gąsdino, rodosi su szaltu van-
deniu apipylė... Už tai-gi,
kada Hopkins'as buvo užimtas
su tais vaikais, karkliskietis
atsitraukė truputį atgal, pas-
kui dar, o paskui, pamiklinęs
kojas, kaip pas mus sako, nu-
ėjo greitai, nei nesidairyda-
mas... .

Ir teip jis toje prakeiktoje
szalije tapo valkata... ir val-
kata da-gi be pasporto.

(Toliaus bus.)

Didelis ir dailus Piknykas

Draugystės Szvento Kazi-
miero isz New-York bus lai-
komas Subatoje 29 Liepos
(July) 1899, Washington Gro-
ve Park, Newton, L. I. Įžen-

ga 25 ct. Prasidės 3 valaūda
po pietų.

Nū Grand ir Houston gat-
vių reik vaziūti su Grand str.
ir Newton stryktais statei
iki Parkui.

Užpraszome visus lietuvius
bei lietuvaitės isz New-Yorko,
Newarko, Jersey City ir t. t.
ant to puikaus pasilinksmini-
mo. Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo brolio Adol-
fo Hrincevicziaus isz Telszių
miesto, Kauno gub. 12 metų
kaip jis yra Amerikoi. Kas
apie jį žinotu, arba jis pats,
teiksis suteikti mą žinę ant szio
adreso:

Jonas Hrinceviczius
Curtis Bay
So. Baltimore, Md.

Pajieszkau savo tikros se-
sers Barboros Navickytės isz
Aleknaičių sodžiaus, Ligumų
parapijos, Sziaulių pavieto,
Kauno gub. Ji atkeliavo
Amerikn 16 dieną Balandžio
1899 su Aleksandru Miszku-
nu teip-gi isz Aleknaičių so-
dziaus.

Kas žino kur ji yra, teiksis
suteikti mą žinę:

Jūzapas Navickas,
P. O. Oglesby, Ill.

In prenumeratorius.

Knyga „Isz ko kyla melai ir
visokios skriaudos žmonijoje“,
kuriuos prenumeratoriai su ne-
kantrumu laukia, bus gatava
ateinancziame, Rugpjuczio,
mėnesyje. Delto gi, kas nori
ją pigiai įgyti, gali dar tai pa-
daryti, nes po iszleidimo bus
brangesnė. Prenumeratoriai
gaus tąją knygą už 50 ct., ku-
riuos prekė po iszleidimo bus
\$1.00. Piningus galima pri-
siųsti apsergėtūse laiszkušė ant
mano vardo.

Kun. B. Dembskis
421 Penn Ave.
Scranton, Pa.

Vilius Tell

DRAMA PENKIUOSE AKTUOSE.
VOKISKAI PARASĖ

FRIEDRICH von SCHILLER
LIETUVISKAI VERTĖ
VINČAS KAPSAS.

(Tąsa)

Zuklijas.

O Dieve teisingiausias! Teip, tai jis,
Tai vietininks.... Jis pats tenai važiuoja
Ir savo perzengimą vežasi!

Jį greitai pagiežos ranka atrado,
Dabar pajus ant savęs viešpatį
Didesnį. Vilnys neklausys jo balso,
Nenusilenks nė uolos priešais jo
Kepurę.... Nesimelšk, vaike, nereikia
Trukdyt teisingą ranką tiesdario!

Vaikas.

Jug ne už vietininką aš meldžiuosi,
Tiktai už Tell'į, kurs ant laivo yr.

Zuklijas.

Beproti, spangas gaivale! Norėdams
Nubausti vieną kalną, naikini,
Sykiu ir laivą, ir jo styrininką!

Vaikas.

Ziurėk, ziurėk, pro Buggisgratą jau
Laimingai praplaukė; tiktai juos vėtra
Skaudi atgal nuo Teufelsmuenstero
Ant Axenbergo neša. Jau išnyko
Man iš akių.

Zuklijas.

Hackmesser ten tiesiog,

Kur sutrupėjo jau ne vienas laivas.
Jei tik neprasilenks, tai ant akmens
Užeis, kurs styri vandenyj. Jie turi
Jug gerą styrininką su savim;
Juos Tell tikrai išgelbėti galėtų,
Bet jo galingos rankos pančiuose.

Tell su kilpiniu.

(ateina skubiais žingsniais, dairosi su nusistebėjimu aplinkui ir
matyt didei susijudinęs; ant vidurio scenos puola ant kelių, kel-
damas rankas nuo žemės į dangų.)

Vaikas.

Ziurėki, tēte, kas per žmogus klupo.

Zuklijas.

Ant žemės pasirėmęs rankomis
Ir lyg nesavas man išrodo.

Vaikas (prisiartina).

Tete!

Eik šian greičiau!

Zuklijas (artinasi).

Kas tai? O Dieve! Tell?

Sakyk, kaip čia atsiradai?

Vaikas.

Ant laivo

Buvai jug surištas!

Zuklijas.

Tai Kuessnacho

Da nepasiekei?

Tell (keliasi).

Aš esmi jau laisvas.

Zuklijas ir vaikas.

Jau laisvas! Dievas rodo stebuklus!

Vaikas.

Iškur čion ateini?

Tell.

Nuo laivo.

Zuklijas.

Siteip?

Vaikas (tuojau).

Kur vietininkas?

Tell.

Liko ant vilnių.

Zuklijas.

Ar galims daiktas? Na o tu? Kaip save
Nuo pančių ir audros išgelbėjai?

Tell.

Tai Dievo tik malonė.... Paklauskite!

Zuklijas ir vaikas.

Sakyk, sakyk!

Tell.

Kas buvo Altorfe,

Ar zinote?

Zuklijas.

Zinau, zinau aš viską.

Tell.

Kad mane liepė vietininks surišt
Ir vežti ryžosi į savo pilį....

Zuklijas.

Iš Flueleno išsiyrėte....

Mes zinom viską jau. Tiktai sakyki,
Kaip išlikai?

Tell

Gulėjau aš laive,

Be ginklo, surištas, apleistas žmogus....

Tariau, jau neregėsiu niekados

Nė saulės, nė pačios, anė vaikelių....

Ziurėjau, nusiminęs, į vilnis....

Zuklijas.

Vargeli!

Tell.

Kėlės vietininkas, Harras

Ir jų tarnai. Kilpinis mano šite

Gulėjo nuo manęs toli, pas styrą.

Priplaukus ties alkune Axeno,

Dievs davė, juogiai iš daubos Gotardo

Pakilo vėtra teip baisi, smarki,

Kad styrininkų širdys sudrebėjo

Ir tarė, jau prigerti reiks visiems.

Girdžiu, kaip tarnas viens, prie vietininko

Priėjęs, sako: Viešpatie! matai

Kokioj nelaimėje visi mes esam,

Kad mes visai ant krašto prapulties.

Iš baimės styrininkai nenuvokia

Ne ką daryt, nuleido jau rankas.
Bet su mumis yr Tell, didžios stiprybės
Žmogus ir styrininkas įmanus.
Ar jo negalime pasivaduoti
Tokiam varge? Tada man vietininks
Pasakė: Tell, jei mus iš šitos vėtros
Pasitiki sveikus išvest, tai aš
Paliepsi tuoj nuimt nuo rankų pančius.
Aš atsakiau jam: viešpatie, gerai,
Pasitikiu, kad su pagelba Dievo
Mums pasiseks išeit iščia sveikiems.
Nurišo pančius, aš prie styro stojau.
Nužvelgęs, kur kilpinis, ant krantų
Ėmiau dairytis, kur geriau iššokti.
Išvydau uolos krasztą, kabantį
Ant ezero....

Žuklijas.

Ties Axenu didžiuoju,
Zinau, tiktai stebiuosi, kaip užšokt
Ant jos nuo laivo galima.... ji tokia
Stati....

Tell.

Pakursčiau tad laivininkus:

Kad syki mes tiktai prie šitos uolos
Prieitume, tai jau išvengtume
Didžiausią vargą. Pasistenge, greitai
Ten prisiryre. Paskutines
Spėkas paleidau, Dievui atsidavęs,
Kad užpakaliu laivo prisiirt
Prie uolos, o tada, kilpinį savo
Umai pagriebę, šokau aš ant jos,
Nuspirdamas tolyn nuo krašto laivą.
Tededasi su jais, kaip Dievs norės!
O aš išgelbėtas nuo vėtros varo
Ir prievartos žmonių, bjauresnės da.

Žuklijas.

Stebuklą Dievas su tavim padarė.
Sunku net įtikėt.... Sakyki man,
Dabar kur eisi? Jeigu vietininkas
Išliktų gyvas, tai jis tau neduos
Ramiai gyvent.

Tell.

Da surištas gulėdams

Laive, girdėjau, sakė pats jisai,
Norįs ties Brunnenu išlipt ant kranto
Ir jau į savo pilį vest mane
Per Svica.

Žuklijas.

Tai sausu keliu jis nori
Tenai nukakti?

Tell.

Jis ketino teip.

Žuklijas.

Tad pasislėpk, nelaukk! Jau antrą kartą
Ištrukt iš rankos jo nepasiseks.

Tell.

Parodyk, meldžiams, man arčiausią kelią
Tiesiog į Arthą ir į Kuessnachtą.

Žuklijas.

Yr vieškelis, per Steinena kur eina,
Bet mano vaiks išves da trumpesniu
Keliu per Loverzą.

Tell (isztiesia jam ranką).

Tegul jums Dievas

Už tai atlygis! Likkite sveiki!

(eina ir vėl atsigrįžta.)

Ar neprisiekei su kitais išvieno?

Aš lyg girdėjau, minint ir tave.

Žuklijas.

Tiesa, buvau sykiu ir mūsų ryšiui
Prisiekiu.

Tell.

Skubink, susimildamas,

Į Buergleną! Tenai pati nerimsta —

Praneški jai, kad aš išgelbėtas

Ir užslėptas gerai.

Žuklijas.

O ką sakyti,

Uzklausius, kur pabėgęs tu esi?

Tell.

Ten su kitais prisiekusiais bus uošvis.

Tegul nepleidžia jų tvirtums, drąsa.

Sakyk, kad laisvas Tell, o neužilgo

Išgirs jie apie mane da daugiau.

Žuklijas.

O ką tu užmanei? Pasisakyki.

Tell.

Kada bus atlikta, kalbės visi (traukiasi).

Žuklijas.

Parodyk kelią, Jenni. Dieve duok jam

Pagelbą! Ką užmanė, padarys (traukiasi).

Scena II.

Attinghausen'o namuose.

Baronas miršta ant atlošinės kėdės. Fuerst, Stauffacher, Melchthal
ir Baumgarten trusiasi apie jį. Valteris Tell klupo prieš mirstantį.

Fuerst.

Jau po viskam, jis numirė.

Stauffacher.

Jis guli

Ne teip, kaip miręs. Paziurėkite,

Stai plunksna juda prikištą prie lupų.

Ramiai tik miega.

(Baumgarten eina prie durių ir nežinia su kuo kalba.)

Fuerst.

Kas tenai?

Baumgarten (grįžta atgal).

Duktė

Atėjo tavo, Jadvyga; su tavim

Nor pakalbėt ir vaiką pamatyt (Valteris atsistoja).

Fuerst.

Ar aš ją suramįsiu, pats ramumo

Neišpažindams? Ar gi visos jau

Nelaimės ant galvos man susirinko?

Jadvyga (įsiveržia)

Kur mano vaikas? Leiskite mane,

Aš jį turiu matyt....

(Toliaus bus)

Isz visur.

Plaukiantis prancuziskas garlaivis „Alesia“ isz Marseille į Palermo su 223 keleiviais ir daugeliu sieros užsidegė ir turėjo plaukti į Algier'o ūstą. Virėjas užtroško nū sieros dumų o keliolika keleivių sunkiai apdegė.

Ant salos Sicilijos, Italijoje, vulkanas Aetna pradėjo mesti baisybę ugninės lavos į virszų ir dumų jūdus debesius. Priegtam buvo ir didelis žemės drebėjimas, kur kaime Rocca di Pepa sugriuvo daugelis namų bei bažnyčia.

Vokietijai isz viso yra 39,200 studentų, lankančių visokias augsztesnes mokyklas; viename Berlyne yra 9292, Karaliaucziuje 846, kiti studentai iszsidalija į 19 kitų didesnių miestų, kuriuose esti augsztesnės mokyklos.

Per Balandį, Gegužį ir Birželio mėn. isz Vokietijos į Ameriką tapo atgabenta tavarų už \$21,000,000. Mažiaus ant \$3,500,000 1898 m. tūse pat mėnesiūs.

Paryžiuje susipažino grovas Jametel, popiežiaus giminaitis, su kuningaiksziute Mare isz Mechelenburg-Streliz, liuteronizsko tikėjimo. Kad laimėti geras dovanas ant vestuvių, jūdu emė vincziavonę Paryžiuje nū vietinio arcivyskupo ir paskui nukeliavę į Londoną dar emė protestonizską vincziavonę. Jūdu suderėjo, kad neužgauti nei vieno tikėjimo, tai imti abi vincziavones: katalikizską ir protestonizską. — Dvilinkai suvincziavoti gal teip greitai nepasimes.

Belgijai, mieste Bruessel pradėjo ant vincziavonės važiūti visi pulko svečiai viename vežime su kuriūmi veža rakandus perkraustant. Mat tokiu budu visi svečiai gali bu-

ti vienoje vietoje važiūjant į szliubą ir kas daug pigiaus atsieina negu samdant karietas. Į vieną tokį rakandų vežimą sutelpa į 60 žmonių.

Japonijai dabar tapo iszleistos naujos tiesos link svetimtauczių. Svetimtaucziai turi lygias tiesas su vietineis gyventojais. Dėlto Japonijos valdžia padarė suderėjimus su visoms Europos vieszpatystėmis, kad jos gyventojai tokias jau tiesas turētu atkakę Europon ir Amerikon.

Vokietijai, provincijai Baden, pavieta Waldshut, truko debesys ir viską paplukdė isz ko tapo supustyti visi sėjymai; daugelyje vietų vandū nuneszė tiltus ir namus pagriovė. Ant galo pradėjo kristi ledai, kur vietose buvo iki 9 colių storai prikirusių ledų kiauszinio didumo.

Per paskutinę karę Italijos su Abisinija daugelis italų užmusztų, sugautų kurie paskiaus ir apsiliko Abisinijai. Likę moters gyvanaszlėmis arba ir naszlėmis užsimanė isz naujo apsivesti. Kuningai reikalavo paliudyjimā mirimo pirmojo vyro, kurio nebuvo galima parupinti ir nedavė szliubo. Moters norėdamos apsivesti prikalbėjo savo jaunavedzius kad eitu pas civilizskus urėdninkus imti szliubą, kad tik negyventi be vyro. Kuningai tai maitydami raszė popiežiui, kuris suteikė daleidimą vincziavoti ir be paliudijimo apie pirmojo vyro myrį, kuris tiktai buvo iszgabentas į Abisiniją.

Vokietijai, paskutiniame mokslo pusmetyje buvo 414 moterių, lankančių universitetus. Pirm metų buvo tiktai 308, o pirm trijų metų 105.

Misijonorius P. de Vos raszo į prancuzizską laikrasztį „Le Mouvement Geographi-

que“ isz Kongo valstijos, Aprikoje, apie skruzdėlių kelionę, arti Stanley Pool. Septintoje valandoje isz ryto, seredoje, pradėjo skruzdės keliūti savo linija ir truko iki pėtnyczios vakaro. Jis mėgino skaityti kiek laike minutos perbėga skruzdzių, bet dėl jų daugumo ir skubino bėgimo negalėjo. Kiekviena neszino sausą lapelį arba kitokį szapelį.

Anglijai, provincijai Carnarvonshire, apsiwertus laivui prigėrė 15 žmonių.

Korejai, mieste Seoul, tapo įvesti elektrizski strytkariai. Gyventojai niekados nematę, kaip gal važinėti be arklių arba lokomotyvos, ir tvirtindami, kad tai velnes veža, susirinkę sustabdė karus ir uždegė. Valdžia spgavo 20 praskaltėlių neva, nekirtu visiems galvas ir taises užmovė ant kūlų vieszose vietose pridėjo prie jų paraszus, kad visiems teip bus, kurie kokią nors iszkadą strytkariamis darys. Pirmo to apnesziojo po visą miestą dar tais galvas.

Ant pardavimo

Dvilinkas namas po No 221 ir 223 Gardner str. arti Shawnee Ave. Plymouth, Pa., kiekviena pusė namo turi po 7 kambarius ir po augszta; namas yra geras ir su vandeniu gerai apveizėtas. Mokant piningus parsidūda labai pigiai. Dasižinokite pas W. H. Bluhdarn, 70 South Welles str., Wilkes-Barre, Pa.

Prapuole

Vaikų vežimukas (baby carriage) su visu aprengimu tarpe Parish brekerio ir Turner str. Plymouth'e; radusiejie teiksis sugražinti P. D. Morgan'ui Academy str. už ką bus atlyginta.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią, ALŲ ELIŲ ir PORTERĮ.

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J.

PETER BREIDT

Locninjkas.

Temykite.

Daugelis mums atraszo rei kalaudami rodos apie iszsius-tus piningus Lietuvon per visokius agentus, labiausiai zy-dus, kurie siunczia statei į savo kiszenių. Tai gi norėdami, kad jusų piningai neprazutu ir greitai daeitu į rankas to kuriam siuncziasi, siuskite per „Vienybės“ redakcija, o greičiausiai apturės. Taipogi mes pardūdame laivakortes ant greičiausių laivų į Hamburgą, Bremen bei Antverpen, kaipo ir atgal. Kas nenorite ilgai ant marių plukauti, pirkite laivakortę „Vienybės“ redakcijai o nesigailėsite.

Prisiuncziant piningus ant persiuntimo Lietuvon arba ant laivakortes, uždėkite adresą tokį:

J. J. Pauksztis & Co.

Plymouth, Pa.

Sergantiem vyrams

Kurie tapo iszgydytais isz ligų įgytų per jaunystės iszdykumą (ononizma) NAMINEMIS GYDYKLO-MIS. Teip iszsigydyti negalima bet jeigu kenti ant nervų turi apsilpnytas lytiszkas dalis kuno per ononizma ar paliucija, kenti galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą, miegot negalėjimą, ir kitas tam pana-szes silpnybes, raszyk sziaudien pas mane, o asz atsiųsiu tau apraszymą kaip asz iszsigydziau trumpu laiku isz tokių pat ligų kalių metų kentėjimo. Apraszymą prisiusiu užpeczėtytame koperte ir apie tavo grōmatas nedažinos. Įdėk už 2c. markę ir raszyk pas:

FRED WILSON

Box B 386

Kenosha, Wis.